International Scientific and Practical Conference Samarkand Institute of Economics and Service

Vol. 1 Issue 1 | pp. 336-339 **| ISSN:** XXXX-XXXX

Available online @ https://globalconf.net/index.php/samisi

Article

Regional Economic Growth and the Green Transition: An Analysis of Uzbekistan's Regions

J.B. O'taganov*[1]

1. Qarshi davlat texnika universiteti, Iqtisodiyot va boshqaruv fakulteti, Iqtisodiyot yo'nalishi, 2-kurs talabasi; Qarshi, O'zbekiston
   Correspondance: javohirutaganov777@gmail.com

Abstract: This paper analyses real GRP growth in Uzbekistan's 14 regions during 2015–2025 using SIAT data. The unweighted regional mean fell to 2.47% in 2020, recovered to 9.01% in 2021 and reached 7.93% in 2025. Without comparable regional environmental data, no causal claim about green growth is made.

Keywords: gross regional product, real economic growth, regional disparities, green transition, Just Transition Fund.

Citation: Otaganov, J. B. Regional Economic Growth and the Green Transition: An Analysis of Uzbekistan's Regions. International Scientific and Practical Conference Samarkand Institute of Economics and Service 2026, 1(1), 87-91.

Received: 12th Oct 2026
Revised: 26th Oct 2026
Accepted: 30th Oct 2026
Published: 22th Nov 2026

Copyright: © 2026 by the authors. Submitted for open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

1. Introduction

Hududiy iqtisodiy o'sish ishlab chiqarish va iqtisodiy imkoniyatlarning mamlakat bo'ylab taqsimlanishini aks ettiradi. O'zbekiston hududlari sanoat, tabiiy resurslar, qishloq xo'jaligi va infratuzilma jihatidan farqlanadi. Jahon banki iqlim xatarlari iqtisodiy o'sishga tahdid solishi va energetika sektori emissiyalarning qariyb 75 foizini tashkil etishini qayd etadi (World Bank, 2023).

Tadqiqotning maqsadi — 2015–2025-yillarda hududlar kesimida real YaHM o'sishini tavsiflash, o'sish sur'atlari tarqoqligini baholash va natijalarni yashil o'tish siyosati nuqtayi nazaridan muhokama qilish. Asosiy savol: hududiy o'sish sur'atlari davr davomida qanday o'zgargan va bu farqlar hududiy yashil siyosat uchun qanday ehtiyojlarni yuzaga chiqaradi?

Adabiyotlar sharhi

Iammarino, Rodríguez-Pose va Storper (2019) hududiy tengsizlik iqtisodiy imkoniyatlar hamda ijtimoiy birdamlikka ta'sir qilishini ta'kidlab, joyga xos hududiy siyosat zarurligini asoslaydi (Iammarino et al., 2019). Yevropa Ittifoqining Adolatli o'tish jamg'armasi (Just Transition Fund, JTF) iqlim neytralligiga o'tishdan ko'proq zarar ko'rishi mumkin bo'lgan hududlarda iqtisodiy diversifikatsiya, xodimlarni qayta tayyorlash va yangi bandlik imkoniyatlarini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan (European Parliament & Council of the European Union, 2021). Hickel va Kallis (2020) iqtisodiy o'sishning resurs sarfi hamda emissiyalardan mutlaq ajralishi mumkinligi haqidagi da'volarni ehtiyotkor baholash zarurligini ko'rsatadi (Hickel & Kallis, 2020). Demak, YaHM o'sishining o'zi yashil rivojlanish isboti emas; uni ekologik indikatorlar bilan birgalikda tekshirish lozim.

2. Materials and Methods

Tahlil Milliy statistika qo'mitasi (National Statistics Committee, NSC) SIAT bazasidagi "Yalpi ichki (hududiy) mahsulotning o'sish sur'atlari (yillik)" indikatoriga

(1.01.03.0002) asoslanadi. Indikator o‘tgan yilga nisbatan foiz indeksida berilgan; 14 hududiy birlik va 2015–2025-yillar qamrab olingan (NSC, 2026a). SIAT sahifasida 2025-yil qatori mavjud; Milliy statistika qo‘mitasining 2026-yil 11-martdagi xabari 2025-yil natijalarini dastlabki ma’lumot sifatida e’lon qilgan (NSC, 2026b).

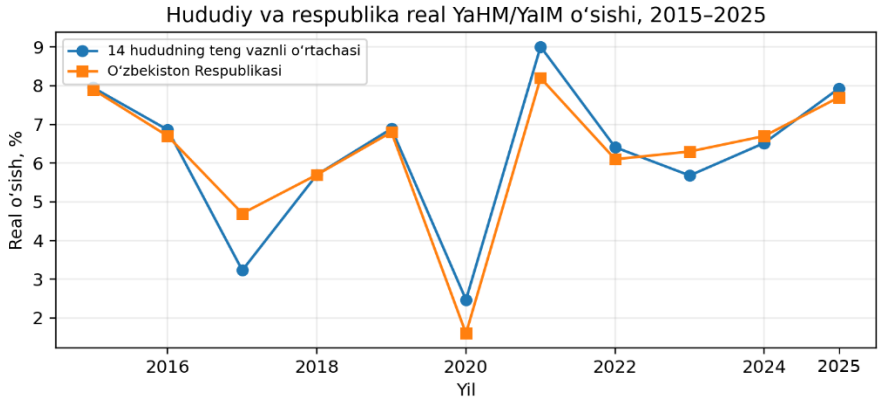
Hudud i ning t-yildagi real o‘sishi quyidagicha hisoblandi: $g_{it} = I_{it} - 100$, bunda I_{it} — SIATdagi yillik indeks. Hududlarning teng vaznli o‘rtacha o‘sishi: $\bar{g}_t = (1/N)\ \Sigma_{i=1}^{N}\ g_{it}$, N = 14. Bu ko‘rsatkich har bir hududga teng vazn beradi va respublika YaIM o‘sishiga teng emas.

Hududlararo tarqoqlik tanlanma standart og‘ish bilan baholandi: $s_t = \sqrt{[\Sigma_{i=1}^{N}(g_{it} - \bar{g}_t)^2/(N-1)]}$. 2016–2025-yillardagi geometrik o‘rtacha yillik o‘sish $CAGR_i = \{\Pi_{t=2016}^{2025}(1 + g_{it}/100)\}^{(1/10)} - 1$ formula bo‘yicha hisoblandi; natija foizda ifodalandi. Hisob-kitoblar SIATda e’lon qilingan indekslardan qayta bajarildi. Tahlil tavsifiy xarakterga ega; ekologik ko‘rsatkichlar paneli mavjud bo‘lmagani uchun regressiya yoki sababiy baholash qo‘llanilmadi.

3. Results and Discussion

14 hudud bo‘yicha teng vaznli o‘rtacha real o‘sish 2015-yilda 7,95 foizni tashkil etgan. Ko‘rsatkich 2017-yilda 3,23 foizga, 2020-yilda 2,47 foizga tushgan; 2021-yilda 9,01 foizgacha tiklangan va 2025-yilda 7,93 foiz bo‘lgan. Taqqoslash uchun, respublika bo‘yicha real YaIM o‘sishi 2017-yilda 4,7 foiz, 2020-yilda 1,6 foiz, 2021-yilda 8,2 foiz va 2025-yilda 7,7 foizni tashkil etgan (NSC, 2026a). Hududlarning teng vaznli o‘rtachasi respublika agregati emasligi sababli bu ikki qator alohida talqin qilinadi.

2017-yilda Sirdaryo viloyatida real YaHM 3,6 foizga, Farg‘onada 0,9 foizga qisqargan; 2020-yilda Sirdaryoda 0,3 foizlik pasayish kuzatilgan. Hududlararo tanlanma standart og‘ish 2017-yildagi 3,50 foiz punktdan 2025-yilda 1,27 foiz punktgacha kamaygan. Bu yillik o‘sish sur’atlari tarqoqligi qisqarganini bildiradi, biroq jon boshiga ishlab chiqarish yoki daromad darajalari konvergensiyasini isbotlamaydi.

1-rasm. Hududlarning teng vaznli o‘rtachasi va respublika real o‘sish sur’atlari, 2015–2025-yillar. Manba: SIAT (NSC, 2026a); muallif hisob-kitobi.

2016–2025-yillardagi geometrik o‘rtacha yillik real o‘sish Toshkent shahrida 9,98 foiz, Namanganda 7,28 foiz va Jizzaxda 6,28 foiz bo‘lgan. Eng past ko‘rsatkich Qashqadaryoda 4,77 foiz, Sirdaryoda 5,10 foiz va Buxoroda 5,28 foizni tashkil etgan. Ushbu farqlar hududlarning uzoq muddatli o‘sish sur’atlari bir xil bo‘lmaganini ko‘rsatadi.

1-jadval. Hududlar bo‘yicha geometrik o‘rtacha yillik real o‘sish (CAGR), 2016–2025-yillar

Hudud	CAGR, % (2016–2025)
Toshkent shahri	9,98
Namangan	7,28
Jizzax	6,28
Toshkent viloyati	6,14

Andijon	5,82
Navoiy	5,79
Xorazm	5,78
Qoraqalpog‘iston Respublikasi	5,70
Farg‘ona	5,64
Samarqand	5,49
Surxondaryo	5,45
Buxoro	5,28
Sirdaryo	5,10
Qashqadaryo	4,77

Muhokama: Yevropa Ittifoqi tajribasi va yashil siyosat

YI JTF tajribasi yashil o‘tishni faqat ekologik investitsiya emas, balki hududiy iqtisodiy qayta moslashuv jarayoni sifatida ko‘radi. Jamg‘arma o‘tishdan ko‘proq zarar ko‘rishi kutilayotgan hududlarda iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, xodimlarni qayta tayyorlash va yangi bandlik imkoniyatlarini qo‘llab-quvvatlashni nazarda tutadi (European Parliament & Council of the European Union, 2021). O‘zbekiston uchun bu tajriba hududiy ehtiyojlarni oldindan baholash, o‘tish xarajatlarini hisobga olish va yangi ish o‘rinlarini yaratishni ekologik maqsadlar bilan bog‘lash zarurligini ko‘rsatadi.

Sanoat hududlarida energiya samaradorligi va ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, agrar hududlarda suv tejamkor texnologiyalar, yirik shaharlarda jamoat transporti hamda energiya tejamkor binolar ustuvor yo‘nalishlar bo‘lishi mumkin. Bular siyosiy takliflardir, mazkur tadqiqotda bevosita o‘lchangan ekologik natijalar emas. Hududlar kesimida energiya sarfi, emissiya, suv samaradorligi va yashil investitsiyalar bo‘yicha yagona vaqt qatori shakllantirilishi kelgusi empirik tadqiqotlar uchun muhim.

4. Conclusion

Tahlil 2015–2025-yillarda O‘zbekiston hududlarida real YaHM o‘sishi o‘zgaruvchan bo‘lganini ko‘rsatdi. 14 hududning teng vaznli o‘rtacha o‘sishi 2020-yilda 2,47 foizgacha pasayib, 2021-yilda 9,01 foizgacha tiklandi va 2025-yilda 7,93 foizni tashkil etdi. Hududlararo yillik o‘sish sur’atlari tarqoqligi 2017-yildan 2025-yilgacha qisqardi. Biroq bu natija daromadlar yoki jon boshiga YaHM bo‘yicha konvergensiya, shuningdek yashil o‘sish mavjudligini o‘z-o‘zidan isbotlamaydi.

Amaliy takliflar: (1) YaHM bilan bir xil hududiy-vaqt kesimida energiya sarfi, emissiya, qayta tiklanuvchi energiya va suv samaradorligi ko‘rsatkichlarini e’lon qilish; (2) investitsiyalarni hududiy ixtisoslashuv va iqlim xatarlariga moslashtirish; (3) yashil loyihalarni energiya tejalishi, bandlik, unumdorlik va emissiya natijalari bilan birgalikda baholash; (4) JTF tajribasidagi qayta tayyorlash va iqtisodiy diversifikatsiya tamoyillarini mahalliy sharoitga moslashtirish; (5) hududlararo konvergensiyani jon boshiga YaHM darajalari asosida alohida tekshirish.

Tadqiqot cheklovlari: tahlil tavsifiy-statistik; hududlarning teng vaznli o‘rtachasi respublika agregati emas; taqqoslanadigan ekologik ko‘rsatkichlar paneli tahlilga kiritilmagan.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. European Parliament and Council of the European Union. (2021). Regulation (EU) 2021/1056 establishing the Just Transition Fund. Official Journal of the European Union, L 231, 1–20.https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj
2. Hickel, J., & Kallis, G. (2020). Is green growth possible? New Political Economy, 25(4), 469–486.https://doi.org/10.1080/13563467.2019.1598964
3. Iammarino, S., Rodríguez-Pose, A., & Storper, M. (2019). Regional inequality in Europe: Evidence, theory and policy implications. Journal of Economic Geography, 19(2), 273–298.https://doi.org/10.1093/jeg/lby021

4. National Statistics Committee of the Republic of Uzbekistan. (2026a). Growth rates of gross domestic (regional) product (annual) [SIAT indicator 1.01.03.0002].https://siat.stat.uz/data/658/
5. National Statistics Committee of the Republic of Uzbekistan. (2026b, March 11). Which regions have the fastest growth in gross regional product?https://stat.uz/en/press-center/news-of-committee/67288-ajsi-ududlarning-yalpi-ududij-ma-suloti-eng-tez-smo-da-4
6. World Bank. (2023). Uzbekistan country climate and development report.https://www.worldbank.org/en/country/uzbekistan/publication/ccdr